

Цивільної авіації, до яких приєдналась Україна, Повітряним Кодексом [2], Законом України «Про страхування» (ст. 7, п. 7).

Література

1. Авіаційне страхування, класифікація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/612/43/1/1/>

2. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>

3. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.

УДК 656.7.078.8:001.12/.18(043.2)

Хомченко О. В., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Жмур Н. В., к.ю.н.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ У СФЕРІ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ

Українська авіація повинна вміти працювати в конкурентному середовищі, тому що захиститися від конкуренції неможливо. Україна знаходиться на перетині відомих історичних транспортних шляхів, має власні авіаційні традиції підготовки кадрів і виробництва, наукову базу та підприємства. Натомість через відсутність доступу до фінансування стримується розвиток українських авіакомпаній, їх конкурентоспроможність. Крім економічної ситуації в Україні на розвиток авіабізнесу також впливає військово-політична ситуація, яка знищила значну частину внутрішнього ринку України.

Послаблення конкурентних переваг вітчизняних виробників призводить до зникнення попиту на українські пасажирські літаки, але розвиток та зміцнення вітчизняної авіабудівної галузі є запорукою посилення конкурентоспроможності національної економіки в цілому. Сучасний ринок пасажирського авіабудування характеризується серйозною конкуренцією й жорсткими вимогами з боку авіакомпаній. Конкурентні переваги, переваги фірми у якійсь галузі чи діяльності з випуску товарів порівняно з фірмами, що конкурують, надають змогу не програвати в конкурентній боротьбі та збільшувати свою частку ринку. Отже, формування конкурентних

переваг є важливим завданням для українських авіабудівників [1, с. 38].

Аналізуючи специфіку та тенденції розвитку регулювання конкуренції основних найпотужніших учасників світового авіаційного ринку, можна визначити, що США та Європейський Союз сповідують різні підходи щодо питань правового регулювання конкуренції своїх авіаперевізників. Основними відмінностями між системами механізмів державного регулювання конкуренції в цих країнах можна назвати підходи до питань державної підтримки та допомоги своїм авіакомпаніям. США на законодавчому рівні жорстко регулюють питання володіння національними авіаперевізниками. Для цього вони використовують різні механізми, зокрема заборону на володіння державою корпоративними правами американських авіакомпаній. Але одночасно в США існує досить ліберальна система доступу до отримання національними компаніями фінансової допомоги в тому числі з боку держави. Європейський Союз навпаки, на законодавчому рівні має значно менше обмежень щодо володіння корпоративними правами європейських авіаперевізників, але в той же час діють досить жорсткі обмеження щодо надання державної підтримки приватному бізнесу в тому числі авіакомпаніям. У будь-якому разі, дотримуючись різних підходів щодо застосування механізмів державного регулювання в питаннях конкуренції, ці країни мають потужнію економіку з досить розвиненою та ефективною системою правового регулювання у сфері конкуренції, яка в першу чергу направлена на захист своїх національних інтересів та інтересів своїх авіакомпаній [2].

Серед українських авіакомпаній п'ять лідерів здійснюють близько 93% усіх внутрішніх та міжнародних рейсів. Згідно зі статистикою Державіаслужби, за 2017 рік зі всіх вітчизняних авіаперевізників 93% перевезень здійснили п'ять провідних компаній. Очевидним лідером стала компанія «МАУ», що у 2017 р. порівняно з 2016 р. наростила пасажиропотік на 16,5%. Також у ТОП-5 увійшли «Роза вітрів» (збільшила пасажиропотік на 150%), «Азур Ейр Україна» (на 17%), «Атласджет Україна» (на майже 74%) та «Браво» (на 50%). Для порівняння, 2016 року 95% від загальних обсягів авіаперевезень, здійснених українськими компаніями, виконали 6 гравців ринку: «МАУ», «Азур Ейр Україна», «Роза вітрів», «Янеір», «Браво» та «Атласджет Україна» [3].

Наразі на ринку авіаперевезень спостерігається значне зближення продукту класичних мережевих перевізників, які виконують регулярні рейси, з продуктами низькобюджетних, так званих «лоу-кост» авіакомпаній. Агресивна цінова конкуренція з

боку низькобюджетних авіаперевізників нерідко призводить до того, що преміальний авіаперевізник може в деяких випадках пропонувати вартість квитка на аналогічний рейс нижче, ніж у авіаперевізника лоу-кост. В таких умовах ефект економії на масштабі відходить на другий план, а авіакомпанії змушені розробляти та імплементувати більш складні конкурентні стратегії з урахуванням особливостей кожного окремого напрямку польотів. До всього цього, за інформацією Міністра інфраструктури, вже в цьому 2018 р. на ринок України все ж зайде довгоочікуваний Ryanair, що неодмінно внесе свої корективи у цінову політику діючих гравців ринку та підвищить стан конкуренції між авіакомпаніями в Україні [4].

Отже, конкуренція на внутрішньому ринку авіації України зростає. Незважаючи на це, українські авіакомпанії ще не в змозі конкурувати з авіабізнесом зарубіжних країн, зокрема Сполучених Штатів Америки та держав Європи. Причини такої тенденції полягають у незначній підтримці авіації з боку держави, відсутності належного фінансування. Натомість пасажиропотік українських авіакомпаній зростає, незважаючи на військово-політичну ситуацію нашої держави. Тож, можна визначити, що в майбутньому українські авіаперевізники будуть здатні конкурувати з авіакомпаніями світу в повній мірі.

Література

1. Кримська Л. О. Оцінка конкурентних переваг українського пасажирського авіабудування / Л. О. Кримська, Н. Г. Третяк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2014. – № 5. – С. 38-43.
2. Кравченко М. В. Проблемні питання конкурентоздатності авіаперевізників України [Електронний ресурс] / М.В. Кравченко // Видавництво «Освіта та Наука» (Publishing house Education and Science). – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/22_PNR_2011/Gosupravlenie/2_90964.doc.htm
3. 93% авіаперевезень в Україні припадає на 5 компаній – дослідження [Електронний ресурс] // Економічна правда. – 2018. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/04/13/635967/>.
4. Саєнко М. Політ нормальний: огляд ринку авіаційних перевезень [Електронний ресурс] / М. Саєнко // Юридична Газета. – 2018. – Режим доступу: https://www.asterslaw.com/ua/press_center/publications/legal_development_trends_of_the_ukrainian_aviation_transport_market/.